

ივანე
ჯავახიშვილის
სახელობის
თბილისის
სახელმწიფო
უნივერსიტეტის
გაზათი
გამოდის
1927 წლიდან

ქვეყანა
არჩევანის
ზღვარზე

აპცია თსუ-ში:
გაერთი
ნარკოტიკების
გარეშე

tsu - nbnl

უნივერსიტეტი

29

ლომისარი, სათბაპათი, 2007 წ. №20 (2065)

ვასი 30 თებერვალი

„ვარდების რევოლუციის“ მეოთხე წლისთვის საქართველოში, გარდებით, მოწარმებულად აღინიშნა ქვეყანაში რევოლუციური გზით ხელისუფლების შეცვლის აქტმდე ვერმოშლილ ტრადიციას ნორმების მოვლენებმა, თითქოსდა, ნერტილი უნდა დასუსაბა. ნორმების ქრონიკა „ვარდების რევოლუციის“ მთავარი გმირის — პრეზიდენტ მიხელ საკაშიანის საქმაოდ გატენული გადაწყვეტილების მიღებით, მშვიდობი- ანად დასრულდა. საბრძოლებელი არჩევნების დანომვნით მან თვის მოწინააღმდეგებს უთხრა — რომ ის მომხრე არ არის ხალხის ქუჩაში დარბევისა, ტელეკომპანიის „სამუდრონ წესით“ დაბურვისა, რომ ეს იყო მხოლოდ იუდებითი ნაბეჭება სახელმწიფო ინიციატის დასაცავად. პრეზიდენტის გვარადომადე მოწვევულ მთავრობის ბოლო სხდომაზე ძალიან ნიშანდობილი ყოველ დოკუმენტით და განსახლების მინისტრად ახლად დანიშნული, მთავრობის წევრის კობა სუბდილის გამოსვლა რომელმაც აღინიშნა, რომ ის ყველანაირად შეცდება მისი საქმიანობით, მისი სახელით ჩრდილი არ მასყონოს ქვეყნის ლიდერს — მიხელ საკაშ- ვიას, მისი პრეზიდენტად არჩევის შემთხვევაში. ჯერ კიდევ პრეზიდენტის პოსტზე ყოველი სააგაშოლის პასუხიც „რაღაცაზე“ მიუთიხებდა, როდესაც მან თქვა, რომ კარგი იქნება, თუ მთავრობის ყველა წევრი ამ პასუხისმგებლით იმოქმედებს. ფაქტი ერთია, ქვეყნის მმართველი გუნდის მოქმედებებზე პასუხისმგებლიბა დღეს მთლიანად პრეზიდენტს მოუწინა და ეს „ვილაცებმა“ აუცილებლად უნდა გათვალისწინონ.

ნინო კაკულია

პრეზიდენტისთვის, რომელიც, მთელ თავის ემოციურ ენერგიას
დებს იმაში, რომ ახალი საქართვე-
ლოს პირველი „აღმაშენებელი“
იყოს, კველაზე მნიშვნელოვანი
ხალხს წოდის ხელაზა მოპოვე-
ბა. ეს არც თუ ისე იოლია, მოუხედა-
ვად იმისა, რომ „ვარდების რევ-
ოლუციის“ შემდეგ ქვეყნამ არაერთ
ნარმატებას მართლაც მიაღწია.

„თხუთმეტწლიანი განუეკითხაო-
ბის შემდეგ ქვეყნა ფეხზე დადგა.
მოისპონ რევოლუციული ფეხის იმზი.
ჩვენ, მაშინ, აჭარაში არ შევვიდო
ჩასვლა. კორუფცია ბეჭიშეზე დაცე-
მული, შემცირდება ანამული და, ეს
ყველაფერი, დიდი შრომის შედეგად
არის მიღწეული. ქვეყნის დამა-
რცხა კანონირ ქურდების ინსტი-
ტუტი. გარდა ამისა, „ვარდების რევ-

ოლუციამდე“ საქართველოს პქონ-
და საკუთარ ბიუჯეტზე სამჯერ მეტი
საგარეო ვალი. დღეს კი, ყველაფერს,
ჩვენ თავად ვაკეთებთ. ოცნლიანი
ნერვების შემდეგ, ორი წლის მან-
ძილზე უფრო მეტი სკოლა, სავაჭ-
მყოფ და გზა ავტონომი, ვიდრე
ბოლო 30 წლის მანძილზე აშენებუ-
ლა. მე თხის წლის წინ დავდევი
თქვენ ნინაშე. მაშინ ეს დარბაზი,
როგორც მთელ დანარჩენ საქარ-
თველო, ჩაბნელებული იყო. მაშინ
ყველაფერი შეატერი და ბნელი
იყო, მაშინ ერთადერთი სინათლე
ჩვენი კოლონის სინათლე იყო“, —
აღნიშნა საქართველოს პრეზენტი-
მა 23 ნოემბერს „ერთანი ნაციონა-
ლური მორძაობის“ ყრილობაზე სა-
ტყვით გამოსვლისას.

მე-3 გვერდზე

როდის „აღდგენა“ მიუკერძოებელი ურნალისტიკა საქართველოში?

ნინო კაკულია

„სახალხო დამცველის“ ოფიცია-
ლური მედიის ნარმომადგენელ-
თა მხრიდან ტელე და რადიოკომპა-
ნია „იმედის“ მაუწყებლობის აღდ-
გენის მოთხოვნას გაზეთ „თბილი-
სის უნივერსიტეტის“ რედაქციაც
უერთდება. თუმცა, ჩვენდა სამ-
წუხარო ისიც უნდა ითქვას, რომ

საქართველში უურნალისტთა დის-
კრეიტულიციისთვის და კოლეგების
ურთიერთდაპირისპირებისთვის
ნოყიერი ნაადავი შეიქმნა.

როგორც პროფესორ რევაზ
სურგულაძის ნაშრომში „საზოგა-
დოებასთან სამსახური და მასმე-
დია ვითარება“ ისეთ პროცესს ნიმუშის
ფერის უნივერსიტეტის დროისაც აუდი-
ტორი მასმედინით გავრცელებულ შეტ-

ებინის შემდეგ პრემიერ-მინისტრი
გახდა, რადგანაც შესანიშნავად შე-
ძლო მთელი ქვეყნის მასმედინის
მოვინიერება. ხსენებულ ფაქტი
გვაფირებინება, რომ მედიაზონის
პროცესის გამოყენება პოლიტიკა-
ში ფრიად ეკექტურად არის შესა-
ძლებელი.

მე-6 გვერდზე

სტუდენტური **Press**

მე-8-9 გვერდზე

რატომ დაინიშნა
კლეპისციი
და არა
რეზერვირები?

მე-4 გვერდზე

რეპტორი გიორგი
ხუგუანი
მოვინიერობის
სამართლებრივი
შევასეპით

მე-5 გვერდზე

ზურაპ კიცნაძე,
ალექსანდრე
რონდელი
ინტელიგენციის
როლზე
სახელმწიფო
სამსახურის
მმართველობაში

მე-10 გვერდზე

რატომ მოითხოვა
თავად
სახელმწიფო
შემოგების
პროცესი
არამართველი
პატრიარქის
ჩარისკვეთი

მე-11 გვერდზე

გოდერი ჩოხელ
ყველა დროში
ეპნეპა ანომო!

მე-15 გვერდზე

სახელმწიფო მგრეგორია – სამოქალა გადარჩენის ცრთადერთი შანსი

ინტერვიუ თსუ-ის რექტორთან, პროფესორ გიორგი ხუბუასთან

ნოებმრის მოვლენები საზოგადოების განსჯის საგანად კიდევ დიდხანს დარჩება. მიღებული დასკვნებისთვისაც დროა საჭირო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი, იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი გიორგი ხუბუა მიიჩნევს, რომ მთავარია, საზოგადოებამ მიიღოს და გაიზიაროს სახელმწიფოს არსებობისთვის აუცილებელი ერთეული ძირითადი ნები – სახელმწიფოს ნინაალმძღვ გამოსვლა არავის ეპატიება.

— 7 ნოემბერის მოვლენები სხ-
ვადასხვავარად იქნა აღქმული და
ინტერპრეტირებული, თქვენ
როგორ შეაფასებთ ამ დღეს გან-
ვითარებულ მოვლენებს?

— არ უნდა გიკეირდეთ, რომ სახელმწიფოს იძულებაზე ლეგიტი-
მოური და ლეგალური მონოპოლია აქვს. ზოგადად, სახელმწიფოს ეს
მონოპოლია რომ გააჩნია, არ არის
მიუღებელი. ერთეულთი ცნობილი
იურისტი ამბობდა: სახელმწიფო
იძულების გარეშე, ეს არის სინა-
თლე, რომელიც არ ანათებს და
ცეცხლი, რომელიც არ წავას. მა-
გრამ, რა თქმა უნდა, სახელმწიფო
მხოლოდ იძულებასთან და რეპრე-
სიულ მანქანასთან არ უნდა ასო-
ცირდებოდეს. დღეს საქართველო-
ში ნოემბრის მოვლენების უკი-
დურესად ტრაგიკულ ალქმას შეი-
ძლება ისიც განაპირობებს, რომ
საქართველოში საუკუნეების გან-
მავლიბაში არ გვიცხოვრია სახ-
ელმწიფოს და სახელმწიფო, დღემ-
დე, არ წარმოადგენდა ქართველთა
თვითიდენტიფიკაციის საშუალე-
ბას. ჩვენ გვაქვს სამშობლოს
გამაძაფრებულია გაცდა, მაგრამ ა-
სახელმწიფოებრიობის. მნიშ-
ველოვანი კი სწორედ ის არის,
რომ სახელმწიფო ქართველთა
თვითიდენტიფიკაციის საშუალება
გახდეს. ბიძლიური ისტორიაა —
ებრაელობა, როგორც ერი, ჩამოყ-
ალიბდა მას შემდეგ, რაც მან პატივი
სცა ათ მცნებას, ანუ წესს. ბიძლი-
ის ეს თავი გვასწავლის, რომ ერის
ჩამოყალიბებელი ფუნქცია წესის
პატივისცემას აქვს. ვიდრე
ქართველები წესის პატივისცემას
არ ვისიავლით, სახელმწიფოს ვერ
ჩამოვაყალიბებდათ. წესში იგ-
ულისისხება არა მხოლოდ სამართ-
ლებრივი ნორმები, არამედ სახ-
ელმწიფოს მორალური ავტორიტე-
ტი და ასე შემდეგ. წესთან დამოკ-
იდებულების თვალსაზრისით კი
ჩვენ ბევრი რამ გვაქვს სასწავლი.

— ნეისის პატივისცემის პრობლემა მხოლოდ მოქალაქეებში არსებობს, თუ ეს დეფიციტი, გარკვეულნილად, სახელმწიფო სტრუქტურებშიც, კერძოდ, სამართალდამცავ სტრუქტურებშიც იგრძნობა?

— ნესი ეხება ყველას. ნესადან გამონაკლისის დაშვება, პირველ რიგში, სახელმწიფოს არ ეპატიება. სახელმწიფოს მოქმედება არსებული საფრთხისა და არსებული გამონვევების ადეკვატური და თანაზომებირი უნდა იყოს. ამიტომ, კონკრეტულად, მიტინგის დარბევის დროს, თუ სამართალდამცველებს ქმედება არსებული საფრთხის ადეკვატური არ იყო, თუ კონკრეტულ სიტუაციაში კონკრეტულმა პირმა არასაჭირო აქტი-

— ამ შემთხვევაში, უმთავრესი უნდა გვახსოვდეს — იძულებაზე ერთადერთი ლეგიტიმური უფლება სახელმწიფოს გააჩნია.

საფუძვლად იქცა იქ მყოფი ზოგი ერთი ადამიანის სურვილი, შეკრება გარევეული წესების დაცვით არ წარმართულიყო და ხელისუფლების მხრიდან ძალის გამოყენება იძულებითი ნაბიჯი იყო.

— მოდით, ყველაფერი, რაც იმ
დღეს თბილისში ხდებოდა, საერ-
თაშორისო სამართლის კუთხით და
ჩვენი სამართლებრივი ნორმებს
მიხედვით შევადასოთ.

უკვირს, როდესაც სახელმწიფო
კანონიერი ფორმით და ლეგიტიმუ-
რად მიმართავს იძულების
გარკვეულ ღონისძიებას. აქედა
მყაფიოდ მონდა ალვინიშვილ, რომ
ნებისმმერი იძულებითი ღონისძიება
სა საფრთხოსა და წესის დარღვევის
ადეკვატური უნდა იყოს. ამიტომ,
თუკი ადგილი ჰქონდა უფლებამ-
ოსილების გადამტებას და არააღ-
რის გადამტებას.

— სახელმწიფოს მხრიდან მხოლოდ გადაცემების და არააღმისამართური ძალის გამოყენების გამოძიება ალაზგენს ნდობას სახელმწიფო ინსტიტუტებისადმი?

— ეს იქნება მნიშვნელოვანი ნაბიჯი. მთავარი შედეგი, რასაც ხელისუფლებამ სამი-ოთხი წლის მანძილზე მიაღწია, არის სახელმწიფო ინსტიტუტებისა და წესისადმი ჩვენთანა ადრე ასებული და ოკუპირებულების შეცვლა და ამას გაფრთხილება სჭირდება. მთავარია, საზოგადოებისთვის სახელმწიფო მხრივ რეპრესიულ აპრატთან არ ასოცირდებოდეს (ასეთი განცყობა შვიდი წლის მიზანის შემდეგ მოსახლეობის გარკვეული ნაწილში გაჩნდა) და ამ განცყობის განვითარებას სახელმწიფოს

სტირდება. მნიშვნელოვანია, სა-
ზოგადოებამ იგრძნოს, რომ სახ-
ელმნიფოს მხრიდან ეს იყო მხ-
ოლოდ რეაცია კონტრეტული ძალა-
ადგინდის ფაქტზე. იგრძნოს, რომ ეს
იყო სიტუაცია, რომელშიც სახელმ-
წიფოს სხვა არჩევანი არ ჰქონდა.

— ეს ლილი უფლებით არის მომზადების
საპრეზიდენტო არჩევნებისას
და ინიშვნა და საპარლამენტო
არჩევნების თარიღზე ცლების ცი-
ტის ჩატარება არის თუ არა სახ-
ელმწიფოს მცდელობა, საზოგა-
დოება ამაში დარწმუნოს?

— უთვილოდ, ვკიდერობ, საქა

— დუდუკი. ცუცული ისტორიაში ეს გადაწყვეტილება არსებითად უპრეცენტული დენტო მოვლენაა. პრეზიდენტი ამით აცხადებს, რომ მისთვის მთავარი არის არა სამართლი და არა ქალაქური.

კავალი არის მას სპარს და თავის ფრთხოება, არამედ სახელმწიფოს მომავალი პერსპექტივია. როდესაც ხელისუფლებას უყვნებენ მოთხოვნებს — „გადადექი“, „ნადი“ ანუ ან კველაცერი, ან არაფერი, ესაძალიან დიდ დესტრუქციული მუს-ტის შემცველია. სწორედ ამ დესტრუქციის შედეგია 7 ნოემბრის მოვლენები. ასეთი დაბალი პოლიტიკური კულტურის ფონზე პრეზიდენტის გადაწყვეტილება იმიტომ მაც არის უპრეცედენტო, რომ პოლიტიკურ კულტურუაში სრულიად ახალი გაცემის შემოტანა მოხდა. ხალხს თავისუფალი არჩევანის საშუალება მიეცა. ასეთი არჩევანის ვერც ერთ შემთხვევაში ვერ ექნებოდა მიტინგზე ან სხვა აქციაზე გამოსულ ხალხს. სხვათა შორის, რუსო ამბობდა: ფრანგი ხალხი მხოლოდ ერთ დღეს არის თავისუფალი — არჩევნების დღეს. მხოლოდ საარჩევნო ყუთთან კეთდება სწორი და თავისუფალი არჩევანი და ხალხს ასეთი არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობა მიეცა.

— რატომ არ იქნა მიღებული
ასეთი გადაწყვეტილება 7 ნოემ-

— ბევრს საუბრობებ ხელისუ-
ფლების პასუხისმგებლობაზე.
არიან თუ არა მორალურად პა-
სუხისმგებელნი მოქალაქეთა
ნინაშე ოპოზიციის ნარმომადგენ-
ლები, რომლებიც ხალხს ქუჩაში
გამოსვლისა და წინააღმდეგო-
ბისკენ მოწოდებების შაშინ,
როცა რუსთაველზე მიტინგი უკვე
დარბეული იყონ და არსებობდა ალ-
ბათობა, რომ იგივე მოხდებოდა
როგორია?

— ეს მიტინგი, ზოგადად, უცნაური იყო ბევრი რამით, მათ შორის იმითაც, რომ არ იყო წინ წამონეული სოციალური ფაქტორები და აქცენტი მხოლოდ პრეზიდენტის გადაყენებაზე კეთდებოდა. რაც შეეხება იპოზიციას, ეგზამინირებულ სიტუაციაში ს სკონიზული და გააზრებული გადაწყვეტილებების მიღება ძალიან ძნელია, მაგრამ პოლიტიკური ლიდერები, თუ მათ მართვაზე აქვთ პრეტენზია, იმიტომაც არიან პოლიტიკური ლიდერები, რომ სალი აზროვნებისა და ხალხისთვის სასიკეთო გადაწყვეტილების მიღების უნარს ნებისმიერ სიტუაციაში უნდა ინარჩუნებდნენ. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ არ შექმნას ისეთი ეგზამინირებული გადაწყვეტილების მიღებას ვერ შექმნებენ. რუსთაველის დარბევის შემდეგ იპოზიციის მხრიდან ხალხისადმი მოწოდებებით გამოსვლა, სულ მცირე, არანესიერი საქციელია და ცხადია, პასუხისმგებლობა მათაც ეყისრებათ.

— რა არის ის საფრთხეები, რაც ქვეყანას ნოემბრის მოვლენებმა შეუქმნა? ექსპრტები საქართველოს საერთაშორისო იმიჯის გაფუჭებაზე საუძრონდენ. — ვფიქრობ, საზოგადოებრივი აზრი ბოლომდე ვერ აცნონიერებს იმ რეალურ საფრთხეებს, რის წინაშეც დადგი დღეს საქართველო. არა მხოლოდ ნოემბრის მოვლენების, არამედ იმ კურსის გამო, რომელიც ქვეყანამ სრულიად სწორად აიღო. ამ შემთხვევაში საქართველოსთვის მოსალოდნელი უმთავრესი საფრთხე — ეს არის სახ- ასეთ სიტუაციაში ყველაზე მნიშვნელოვანია და, ამავე დროს, რომ ამიცანა სახელმწიფო სტრუქტურების მშენებლობა. სახელმწიფო სტრუქტურების ინსტიტუციური ჩამოყალიბება გარკვეულ მსხვერპლსაც მოითხოვს — საზოგადოებამ უნდა აღიაროს და გაიზიაროს ქვეყანაში მოქმედი ერთეურთი მთავარი წესი: სახელმწიფოს წინააღმდეგ გამოსვლა არავისეპატიება.

როდის „აღდგენა“ მიუპარძოებელი
ჟურნალისტისა საქართველოში?

ପ୍ରକାଶକ ବିଭାଗ

„მაგალითს გადამდები ძალა
აქვს“ მხოლოდ მაშინ, როცა ბევრი
მაგალითი იქმნება და როცა სა-
მაგალითოდ იქცევიან ცნობილი
„სახეები“. თავს სუფალ უურნალ-
ისტყოის იდეას სახართვეოში,
დღეს, დაკვა სჭირდება, რადგან მე-
დიაზაციის პროცესი ანგაუირებულ,
პოლიტიკურ პოლუსებად დაყ-
ოფილ საინფორმაციო საშუალებებს
აჩენს.

ზოგადად, პრესის თავისუფლება, თავის მაქსიმალურად ფართო მნიშვნელობით, დემოკრატიის საარსებოდ აუცილებელი პირობაა. კონტროლირებადი პრესა დემოკრატიული პლურალიზმის არარსებობას ნიშნავს. მაგრამ დემოკრატიული რეჟიმი, რომელიც კანონს ემზარება, პასუხისმგებელობის მაღალ გრძელობასა და მაციპრი ნორმების დაწესებას გულისხმობს. ამ თემაზე საუბარი ძალიან არაპოსულარულია დღევანდელ ვითარებაში, მაგრამ პრობლემის აქტუალურობიდან გამომდინარე, უნივერსიტეტის წილში ყველაზე უპრიანი იქნება ასეთი დისკუსიის დაწყება.

გთავაზობთ ფსიქოლოგ მარი-
ნა ჩიტაშვილიან ინტერვიუს,
რომელიც ნოემბრის მოვლენება-მ-
დეა ჩაწერილი და შემდგომ განვი-
თარებული პროცესების გამო
გაზებთში დღემდე ვერ დავბეჭდეთ.

— „ვარდების რევოლუციაში“
ტელეკომპანია „რუსთავი 2“-შა
თავისი როლი შეასრულა და დღეს
ეს არავითოვის დასამალი არ არის.
შედეგად მოხდა, რომ ის სახეები,
რომელიც „რუსთავი 2“-ში ჩანდ-
ნენ, რევოლუციის შემდეგ ტელე-
ვიზიონართან თანდათან გაქრძნენ. უკ-
რნალისტებმა თავადაც აღიარეს,
რომ მაშინ პოლიტიკურ პროცეს-
ში მართვის მიზანი არ იყო.

ებში იმ ღოზით ჩართვამ მათ
გარკვეული სირთულეები მოუ-
ტანთ — ისინა ვედან ახერხებდ-
ნენ პროფესიულ დისტანციონას
რევოლუციონურებამ, რაც ობ-
იექტურობაში უშლიდათ ხელს. ამ
მნარე გამოცდილებას თუ გა-
ითვალისწინებთ, დღვევანდელმა
ჟურნალისტიკამ შეიძლება თუ
არა ისნავლოს სხვის შეცდომებზე
მაინც, რათა არ გაგრძელდეს სა-
ზოგადოებისთვის ღირებული ჟუ-
რნალისტების დისკრედიტაცია
პოლიტიკის ხარჯზე. თქვენი
აზრით, რა უნდა გაკეთდეს ამ მი-
მართულებით?

— ის, რომ უურნალისტები აფასებს პოლიტიკურ ცხოვრებას და იგი პოლიტიკაში ერევა, მას აქეს თავისი აზრი — ეს ძალიან სტანდარტული მოგვარეობა. როგორც უურნალისტებს, ისე ნებისმიერი პორფიუსის ადამიანს შეუძლია პოლიტიკით დაკავდეს. მას, სფეროს მიხედვით, შეუძლია იყოს რაღაცა ში სპეციალისტი. დიდ ბოლიშს ვიხდი, მაგრამ თანამედროვე ქართულ საზოგადოებაში ასეთი სპეციალიზირებული უურნალისტები არ გვხვდებიან. ჩვენს რეალობაში ერთ უურნალისტს შეუძლია თავისი უფლებად წეროს როგორც ნატოს ინტეგრაციასთან დაკავებულ საკითხებზე, ასევე სოფულის მეურნეობის პრობლემებზე. მე ნაკლებად მჯერა ენციკლოპედიური ტიპის განათლების — ინფორმაციის მარაგი იმდენად დიდია, რომ ერთი ადამიანი ამას ვეღარ ერევა. რა თქმა უნდა, უურნალისტს შეუძლია პოლიტიკური უურნალისტიკით იყოს დაკავებული, მაგრამ აშისთვის მან კარგად უნდა იცოდეს პოლიტიკური მეცნიერება, საერთაშორისო ურთიერთობები, კარგად უნდა ფლობდეს სიტუაციას მთელ მსოფლიოში, უნდა იყოს სურიოზულად მომზადებული თანამედროვე უსაფრთხოების საკითხებში და მხოლოდ ამის შემდეგ, მონაცემებზე დაყრდნობით, მიმდინარე პოლიტიკური სიტუაციის ანალიზით, მას შეუძლია თავისი

გარკვეული ხედვა მიაწოდოს საზოგადოებას. მედიის ფუნქცია არის არა გაბატონებული აზრების მიწოდება, არამედ გაბატონებული აზრის კრიტიკულად გააზრიბა. პრობლემას ამ კუთხით თუ მიუდღებით, დროება კითხვა — გვყავს ასეთი ურნალისტები? თუ გვეყოლება ასეთი ურნალისტი, საზოგადოება, მხოლოდ მოხარული იქნება, რადგან ეცოდინება, რომ ეს ადამიანი აკეთებს ანალიზს და დამოუკიდებელია ხელისუფლებისგან. ეს არ ინშავს იმას, რომ, მანც და მანიც ანტაგონისტურ პოზიციაში უნდა იყოს ხელისუფლებასთან. პრინციპი, რომელიც არ არის დაცული, გახსლავთ ის, რომ ჩვენი ურნალისტიკა, არც ერთ შემთხვევაში არ ეყრდნობა ფაქტებს, ანუ ის ფაქტებს ამახინჯებს უკვე მზა, ინტერპრეტაციული ვერსიტეტისბობის არც ისე დიდ რაოდენობა არსებობს, მაგალითად აშშ-ში 20 წამოგრანუნივერსიტეტის ხოლო დღიურის უნივერსიტეტში, ჯერჯერობით, მხოლოდ ერთი უნივერსიტეტია, რომელთაც უურნალისტიკაში სადოქტორო პროგრამებია აქვთ. ეს პროგრამები კომბინირებულია ან პროლიტიკურ მეცნიერებასთან, ან კომუნიკაციის მეცნიერებასთან, ან მედიის მეცნიერებასთან, ან სოციოლოგიასთან, ან ურნალისტიკაში „სადოქტორო ხარისხს მჟღალებელი“ გულასხმობს, რომ ის არის, პარალელურ ეფიმში, სპეციალისტი. პოლიტიკურ ურნალისტიკა ნამდვილად აქვთ არსებობის უფლება, მაგრამ უნდა იცოდეს — რა ხერხებზე და მეთოდებზე დაყრდნობით აგებს ის თავის სიუჟეტს თასტატიას. „ბი-ბი-სი“-ს წამყვანი სლოგანი, თუ შეიძლება ასე ითქვა

მიღების ფუნქცია არის არა გაყაზონებული აზრების მიწოდება, არამედ გაყაზონებული აზრის კრიტიკულად გააზრება.

„როდესაც რაიმეს დამტკიცება გვსურს, არ უნდა გამოვიყენოთ ბუნდოვანი მაგალითები, არამედ არანათელზე ნათელი მაგალითებით უნდა ვიღუაპარაკოთ, აზრობრივზე კი - გრძნობადით, რომელიც უფრო ნათელია“.

არისტოტელი - „მიღი ეთიკა“

უკრნალისტის პროფესიაზე

— საიდან უნდა დავასკვნათ, რომ მათ ძალიან უნდოდათ ჟურნალისტიკაში დარჩენა? თუ მინდა ჟურნალისტიკაში ყოფნა, ასეთ შემთხვევაში, როგორც ჟურნალისტს, მაქვს ჩემი ქცევის წესი, რომელსაც მივყენები. თუ ჟურნალისტიკა ჩემთვის არის ხერხი და საშუალება, რომ მივაღწიო რაღაც სხვა მიზანს, რომელიც ჟურნალისტიკა უკეთ აღარ არის, ვთვლი, რომ ეს მათ წარმატებით განახორციელეს.

— მაშინ ასე ვთქვათ, თოთონ ჟურნალისტიკა, როგორც პროფესია, არ გახდა პოლიტიკის მსხვერპლი ტელე-რევოლუციის წყალდღეს.

— პროფესია ვერც ერთ შემთხვევაში ვერ გაძლება მსხვერპლი, თუმცა პროფესიას ადას ვარის საჭირო.

— დატოვა ხელისუფლებამ სხვა რაიმე საშუალება? მოდით, ასე ვთქვათ: ხელისუფლებას აქვს, მე ვიტყონ, პოსტილონიალური ქვეყნისათვის დამასახიალი ელი მენტალიტეტი, როდესაც ჰგონია, რომ რადგან ის ხელისუფლებაშია, ამიტომ ის ფლობს ჭეშმარიტებას. ჭეშმარიტებას არ ფლობს არც ერთი ხელისუფლება დედამინის ზურგზე. უკიდურესად დემოკრატიულ და

დაგრძები”, შემიძლია გიპასუხოთ: ძალიან უნდა მოინდომოს ადამიანიანია, რომ უმუშევარი დარჩეს და საკუთარი თავისი გამოკვების ფული არ პექნდეს. შეიძლოა მან უურნალისტად არ იმუშაოს, ამაში ნამდვილად გეთანხმებით, მაგრამ დგება ასეთი მომენტი — რა მორჩევნია ვიყო, ასე ვთქვათ, ანგაუირებული უურნალისტი, თუ მირჩევნია ვიყო პროფესიონალურნალისტი?

სტაბილურ ქეყეყნებშიც კი იციან, რომ ისინა არ ფლობენ ჭეშმარიტებას. ამიტომ იქ ხელისუფლება ცდილობს, რომ რაც შეიძლება მაქსიმალურად ბევრი გაიგონი. იგივე ოპოზიციისგან, თავისუფალი მედია-საშუალებებისგან, რათა შეძლოს გამოასწოროს ის, რაზეც მიუთითოთებენ — ამით კი შენიარჩუნებს თავის ლეგიტიმურ ძალაუფლებას უფრო დიდი ხნის განმავლობაში.

როგორც ხელისუფლებებას, ასევე ოპოზიციასაც თავისი ანგაზურებული ტელევიზიები აქვს, მაგრამ ფაქტია, რომ „იმედზე“ ლაპარაკობენ რეალობასთან უფრო ახლო მოვლენებზე, ვიდრე სხვა ტელევიზიებში. მაგრამ თუ მართლა მინდა, რომ უზრნანსისტი მერქას, ასეთ შემთხვევაში, არ აწია იმისა სხვრისოთა არაა.

— ამ დილემის წინაშე რომ ვდგავართ, ეს არის სწორედ პრობლემა. სად არის თავისუფალი მედიის ადგილი? ვინ დააფინანსებს მას? ჩემი აზრით, პრეტსა ეს ნკალებად ეხება, რადგან იქ თავისუფლების ხარისხი უფრო დიდია, მაგრამ ტელევიზიებში, სადაც არხის მფლობელები უურნალისტებს სოლიდურ თანხას უხდიან, მნელია თითოეულისთვის დამოუკიდებელი იმიჯის შენარჩუნება...

— ყველა ნორმალურ ქეყანაში თავისუფალ მედიას აფინანსებს, ძირითადად, ხელისუფლებება. ხელისუფლების პრაგმატულობა სწორედ იმაში გამოიხატება, რომ იგი აფინანსებს მედიას იმტიცია, რომ მან წარმოადგინოს მთხელი სპექტრი — რა ხდება საზოგადოებაში და რა ის რიცხვისაა თხოვა.

— დავუშვათ ისნავლო, რა პრინციპებით უნდა იხელმძღვანელო, რა ეთიკური ნორმები უნდა დაიცვა, მაგრამ შენ იქნები ასო-ლუტურად დაუცველი მაშინ,
— მაგრამ უნდა მეტად მეტად მიუხედავად დახარჯული თანხმა, ეს არის ყველაზე უურო იაფი საშუალება, ვულლაბდე სრულ სურათს — რა ხდება ჩემს ქვეყანაში, ჩემს

კინოშეღებულების ჩვენება და სტუდენტური დისკუსია აქტუალურ კროპლემებზე

„სტუდენტური კლუბი“ პროექტი

თუ-ში „სტუდენტური კლუბის“ პროექტი სამ თვეში დასრულდება, რომელიც წილი უკავია სტუდენტების დამართულების სტუდენტების და სხვა დაინტერესებული ახალგაზრდებისთვის უნივერსიტეტის VI კორპუსის კინოდარბაზში ბოლო ექსპონენტის განმავლობაში ხორციელდება.

პროექტის მიზანია სამოქალაქო განათლება და მისი განვითარებისთვის ხელშეწყობა, რაც, მთლიანობაში, ადამიანის აზროვნების ჩამოყალიბებას გულისხმობს.

ხათუნა ხატიაშვილი

უნივერსიტეტის კორპუსის კინოდარბაზში, პროექტის ფარგლებში, ყოველი კვირის პარასკევს ეწყობა მსოფლიო შედევრებად აღიარებული ფილმების ჩვენება, როს შემდეგაც სტუდენტებსა და სახეცალურად მონვეულ სტუდენტებსა და სახეცალურად მონვეულ სტუდენტებს ჩვენება, რომ ისინი ადამიანებს უბიძგებს, იფიქრონ გარეოზე, რომელიც ცხოვრობენ და თუ ამ გარემოზე აქვთ ნაკლებობა, მის რამებინარად აღმოფერდნას შეცემონ. ყველა აქ განხილული, თუნდაც უკასებრელი თემა: „განათლება და პროფესიონალური ჩვენს რეალობამდე მიდის. ეს ერთდროულად განვინგბული და მიმდინარე კონტექსტში ჩამჯდარი მსჯელობა, რომელიც ბეჭედისა ხეხბა, მათ შეინი ხელის უფლებების, როზიტის ფაქტორებსაც, მაგრამ პროექტის ფარგლებში ყველივე განიხილება არა პოლიტიკური, არამედ საზოგადოებს ინტერესებდან გამომდინარე, თუ როგორი უნდა იყოს ჩვენი სამოქალაქო პოზიცია მიმდინარე მოვლენების გათვალისწინებით. ეს მაფიის გაცნობებულება როგორც მნიშვნელობა, რომლებიც ბოლო წარმოადგინება მართა და აღნიშნა იანთაძემ.

ფილმების ჩვენება ძირითადად თსუ-ის უნივერსიტეტის მიმართულებისა და სოცემის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტები ესწრებიან, მათი მინაწილებისთვის სტუმრად მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

„უნივერსიტეტის დეპარტამენტის დირექტორმა დავით პატარებემ რომ დარბაზი დაგვით-

მო, რათა თავისი სტუდენტებისთვის კინოშეღერების უფასოდ ნახვასთან ერთად დისკუსიებში მონაცილეობის მნიშნიც მიეცა. შერჩეულ ფილმები იმგვარი თემატიკისაა, რომ ისინი ადამიანებს უბიძგებს, იფიქრონ გარეოზე, რომელიც ცხოვრობენ და თუ ამ გარემოზე აქვთ ნაკლებობა, მის რამებინარად აღმოფერდნას შეცემონ. ყველა აქ განხილული, თუნდაც უკასებრელი თემა: „განათლება და პროფესიონალური ჩვენს რეალობამდე მიდის. ეს ერთდროულად განვინგბული და მიმდინარე კონტექსტში ჩამჯდარი მსჯელობა, რომელიც ბეჭედისა ხეხბა, მათ შეინი ხელის უფლებების, როზიტის ფაქტორებსაც, მაგრამ პროექტის ფარგლებში ყველივე განიხილება არა პოლიტიკური, არამედ საზოგადოებს ინტერესებდან გამომდინარე, თუ როგორი უნდა იყოს ჩვენი სამოქალაქო პოზიცია მიმდინარე მოვლენების გათვალისწინებით. ეს მაფიის გაცნობებულება როგორც მნიშვნელობა, რომლებიც ბოლო წარმოადგინება მართა და აღნიშნა იანთაძემ.

პროექტის ავტორები კამაყოფილებას გამოიყვავნ თსუ-ის „სტუდენტური კლუბის“ განხილურების პირობებში გამოკვეთილი შედეგებით და აღნიშნა იანთაძემ, რომ არც თუ ად-

ვილად საყურებელი ფილმების შედეგად სტუდენტების დისკუსიაში მონაცილეობის სურვილი და იქ გამოტებულ გამოსახულება ექცევა. გარეგულად ითვლება, რომ საქართველოს დევნილებსა და სხვა მოქალაქეებს შეინიშნება ასახული ბაზრის მიზანით და სიფრთხილით მიდგომა სტანდარტისაც.

„სწორედ ამ პროექტის ფარგლებში დავითა, რომ ამ ტიპის ინტეგრაცია ყველაზე უფრო საჭიროა იმ მრავალსახვევის ინტეგრაციებს შეიძლება, რომ ჩევნის ქვეყანაში მიმდინარეობს და ამას ყველაზე ნაკლები ყურადღება ექცევა. გარეგულად ითვლება, რომ საქართველოს დევნილებსა და სხვა მოქალაქეებს შეინიშნება ასახული ბაზრის მიზანით და სიფრთხილით მიდგომა სტანდარტისაც.

პროექტის ფარგლებში უკვე ნაჩვენებ კინოშეღერებს შეინიშნება არის მსოფლიომდე აღიარებული რეჟისორების ფილმები: „იმედი“, „ჭიამაია“, „ჭიამაია“, „ტოკიური მოთხოვობა“, „ფიკარდი“, „უპუ ცხოვრება“, „თბილისი, თბილისი“. იგეგმება პალლო და ვატორიონ ტავიანის ფილმების „ჩვენებაც“.

გამართულ დისკუსიებში სტუმრის სტანდარტულ მიზანით მინაწილების შემთხვევაში არიან ახალგაზრდების ურთეორთობას.

ა ანთაძის თქმით, სადისკუსიოდ შერჩეულ უნივერსიტეტის შენობაში, სადაც სტუდენტებს შეიცვალება — უკვე შეისავლონ საუბრისა და ურთეორთობის კულტურა, ახალგაზრდების აქტივობამ დაადასტურა, რომ ისინი მზად არიან კრიტიკული აზროვნების პლატ-

უნივერსიტეტის ილია ჭავჭავაძის სახელობის ბიბლიოთეკა გაიხსნა

27 ნოემბერს ივანე ჭავჭავაძიშვილის სახელობის ბიბლიოსის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ ფაკულტეტზე გახსნას საფაკულტეტო ბიბლიოთეკა-სამსახულების მოქმედების სტუმრად მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო წელთან დაკავებული ის 81 და 82 აუდიტორიებში, რომელსაც რეკონსტრუქცია ჩაუტარდათ და ისინი სათანადო ავეჯითა და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

არამანიტარული ფაკულტეტის დეკანის მოვალეობის შემსრულებელი დარეჯან თვალოვანება და ადმინისტრაციის სტანდარტულ განვითარების ბიბლიოთეკის მიხედვით და აღნიშნა იანთაძემ.

უნივერსიტეტის დეკანის მოვალეობის თედო დუნდუას განცხადებით, ბიბლიოთეკა განვითარებულია თსუ- I კორპუსის 81 და 82 აუდიტორიებში, რომელსაც რეკონსტრუქცია ჩაუტარდათ და ისინი სათანადო ავეჯითა და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ბიბლიოთეკის გახსნას ესწრებოდნენ: რექტორი გიორგი ხუბუა, ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი გალიანი, ლიტერატურის ინსტიტუტის დირექტორი იმამ რაჭიანი, ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დეკანის მოვალეობის შემსრულებელი დარეჯან თვალოვანება და ადმინისტრაციის სტანდარტულ განვითარების ბიბლიოთეკის მიხედვით.

ბიბლიოთეკის გახსნის შემთხვევაში სტუდენტების სტუდენტების განცხადება სახელმძღვანელოები, მონოგრაფიები, ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დირექტორი, რომელიც დამტკიცებული იყო და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ბიბლიოთეკის გახსნის შემთხვევაში სტუდენტების სტუდენტების განცხადება სახელმძღვანელოები, მონოგრაფიები, ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დირექტორი, რომელიც დამტკიცებული იყო და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ბიბლიოთეკის გახსნის შემთხვევაში სტუდენტების სტუდენტების განცხადება სახელმძღვანელოები, მონოგრაფიები, ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დირექტორი, რომელიც დამტკიცებული იყო და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ბიბლიოთეკის გახსნის შემთხვევაში სტუდენტების სტუდენტების განცხადება სახელმძღვანელოები, მონოგრაფიები, ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დირექტორი, რომელიც დამტკიცებული იყო და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ბიბლიოთეკის გახსნის შემთხვევაში სტუდენტების სტუდენტების განცხადება სახელმძღვანელოები, მონოგრაფიები, ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დირექტორი, რომელიც დამტკიცებული იყო და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ბიბლიოთეკის გახსნის შემთხვევაში სტუდენტების სტუდენტების განცხადება სახელმძღვანელოები, მონოგრაფიები, ჰუმანიტარული ფაკულტეტის დირექტორი, რომელიც დამტკიცებული იყო და უახლესი კომისურებულებით აღიარებია. არამედ მონვეულ არაერთ მნერალთან გამართული შევედრებიც საინტერესოდ მიმდინარეობს.

ბიბლიოთეკის გახსნის შემთხ

„ჩვენ ირთმანეთი უნდა აღვხარდოთ“

ინტელიგენციის როლი სახელმწიფოს მშენებლობაში

„თითქმის ყოველთვის და ყველგან, სადაც ვონივრული საბუთები თავდება, იწყება ყვირილი”, — ამ მდგრამარეობასთან დაახლოებული საქართველოს დღევანდველი რეალობა კითხვის ხმელებით გადატეკოდა, შესაძლოა, ვონივრული საბუთების დეფიციტმა, გარემოს ასე დამძიმებაში კატალიზორის როლით კი შესარტულა.

სად და ორიგინარის საზოგადოების ის ნანილი, ომშეღლსაც უწინ ინტელიგენციას ეძიხდება? ჩვენში არსებული უხერხსული ძეგრძნებების მიუხედავად, ამ სიტყვას მთელ მსოფლიოში ერთადერთი დატვირთვა აქვს და ის ინტელიგენტს, გონიერას, აზრს უკავშირდება რომლის სწორად ჩამოყალიბების შემთხვევაშიც მას საზოგადოებს ფორმირებაც შეუძლია.

სათუნა სატიაშვილი

„ინტელიგენციის ცნებამ იმდენად იცვალა შინაარსი, იმდენად გაუფერულდა და დაკნინდა, რომ საქვთვა, იგი დღეს ინტელიგენციი საზოგადოებს სწოდის ს გამოხატავდეს. ინტელიგენტი თანამედროვე საზოგადოების აქტებში არის სუსტი, უძლური, უმნერი, უერხემლო, რომელსაც არათუ ფიზიკურად საკუთარი თავის დაცვა შეუძლია, არამედ არა ძალუძს დაიცვას თავისი ნააზრევიც“, — ასე აფასებს საქართველოში დღევანდელი ინტელიგენციის ზოგად სახეს თუ-ის პროფესორი, ფილოლოგი ზურაბ კიკნაძე.

ადამიანი, რომელიც თავისი აქტივობაში ერთადერთ იარაღად ინტელექტუალური სიკენებს, უმწეოდ ჩანს საზოგადოებაში, სადაც უტილიტარიზმია გაბატონებული, სადაც გამორჩენა და გარევანი წარმატებაა სახელმძღვანელო პრინციპი. ასეთი „უმწეობა“ ყოველთვის რომ თავად ინტელექტუალის ძლიერება იყო, ამის მაგალითები, რა თქმი უნდა, მსოფლიო ისტორიაში მრავლდა არსებობს: თუნდაც ის, რომ პლატონი მონაცემი კი იყოიდნება და ის მაინც ინტელიგენტ არისტოკრატად დარჩეა; სკორატეს შეამი შესასვეს, მაგრამ მან გაიმარჯვება და მოულე კაცობრობას სულის კაცობრის მაგალითი აჩვენა; ჰენრიკ ისსენის დრამაში („ხალხის მტერიი“) დოქტორი სტოკმანი საზოგადოებაში გარიყადა, მაგრამ ძალა მან სწორედ მაშინ იგრძნო, როცა სრულიად მარტო დარჩეა. ასეთია ვაჟა-ფშაველას ალუაცი, რომელიც ჭეშმარიტების დასაცავად თემს აუჯანყდა.

ინტელიგენტი ის ადამიანია, ვისა მოქმედებაც გარა სინამდვილით განვირობებული არ არია. მის შემქმედებას არ ვანსა ზღვრავს არც საზოგადოება, არც სახელმწიფო. ჭეშმარიტი ინტელექტუალები სულის თავისუფლების, თავისუფლალი აზრის წარმომადგენლი არიან.

ზურაბ კიკვაძის თქმით, ასეთ ადამიანს საკუთარი ავტონომიური პრინციპები და კრიტერიუმები აქვს, რადგან მასშია ღვთის ხატი და არა მის გარეუთ. მის ცნობიერებას ყოფილება არ განსაზღვრავს. ცნობილია, შეგნება და სინდისი განისაზღვრება ჭეშმარიტების იმ გრძელიძედან, რომელიც თანდაყოლილია ან თავის თავში იზრდება. ინტელიგინტი

უძღრტვინებულად იტანს ნივთიერ გასაჭიროს და, როგორც „სულის არისტოკრატი“ (დოსტოევსკის სიტყვებია) არ წუნულებს იმის გამო, რომ მისი ნამუშევარი არას კვარისად არის დაფასებულ-შეფასებული. ის არ ელის გარედან ჯ ჯილდოს და საზღაურს თავისი შრომის ისთვის, არ მოთხოვს ლირსების ნიშნებს, რადგან შეგნებული აქვს, რომ მისი შრომის საზღაური მისივე შრომის ნაყოფშაა, რომელიც არასოდეს ნაერთომევა. მასში ნამცეციც არ არის იმ „ნივთიერებისა“, რომელიც ადამიანთა ჯავუფს ბრბოდ გარდაქმნის.

ინტელიგენტის კლასიკური განმარტებების მიუხედავად, ჩვენი რაოდინაც გამომდინარე მისა კითხვები — რის მაგალითად იქცევა ინტელიგენტის მაშინ, თუკი ის ბრძოლა და იქცა და სხვებთან ერთად ყოფილი სიდენტარისტის გამო ანუკუნდა? ასეთ შემთხვევაში ვისი სინდისი სდება იგ?

„საბჭოთა რეჟიმშა განანადგურა საზოგადოება, ინტელიგენცია წელში გატეხა, ვინც გადარჩა, ასტაკვეშეთში ჩავიდა. საბჭოთა წყობილების მანძილზე საზოგადოების სტრუქტურა თანდათან შეიცვალა. შეიცვალა ინტელიგენციის ცნებაც: განსაზღვრებამ შინაგანიდან გარეგანზე გადაინაცვლა. გავრცელ

და (და ოლესაც არ არის ამის ნაკლებობა) ტიპი ადამიანისა, რომელიც მეცნიერობს, პედა-გოგობს, პატრიოტობს, გარევნულად აკეთებს ყველაფერს, რასაც ინტელექტის კაცი უნდა აკეთებდეს; შეიძლება ის ქმნიდეს კიდეც რაღაც ლირებულს, პერნდეს მეცნიერული რენომეც, ავტორიტეტითაც სარგებლობდეს საზოგადოებაში, სადაც დამკვიდრებას ცდი-ლობს, და ხელისუფლებაში, საითკენაც ისწავლის, ან რომლის ნინაშეც პირმოთნეობს. იგი თითქოს ინტელექტუალურ მოღვაწეობას ეწევა, მაგრამ ეს მისი მორჩილება არ არის. ის კლანურობას ამკვებებს მეცნიერებაში. ის უსასარულოდ შორს არის ინტელიგენტობისგან, სულის არისტოკრატიზმისგან, რადგან მისი გული იქ არის, სადაც თავისი საუნგვე — მატე-რიალური დოვლათი და ყალბი დიდება ეგულე-

ალექსანდრე ჯახელიძემ დაადასტურა, რომ
იყო ერთ კროპარაციის უდალატი რაინდი იყო
რომელიც ჭეშმარიტებს სამსახურად არის მას
წოდებული. ასეთი არჩევანისთვის გამოჩენის
ლი გეოლოგი მზად იყო თავისი წარმოშობით
აღზრდა-განათლებით, მოწოდებით, მთელი
თავისი ცხოვრებით. მან თავისი პირველივე
სიტყვა თბილისის უნივერსიტეტის სტუდენტებისადმი
ამ ფრაზით დასრულა: „მეცნიერებ
ბა გადაცემით არ ისწავლება, მეცნიერების
სწავლება მხოლოდ მაგალითით შეიძლება,“ —
თქვა პროფესორმა.

შეკითხვაზე: შეფასებისას ძალიან კატეგორიული ხორმი მომ არ ბრძანდება, ბატონმა ზურაბ კინაძემ განაცხადა, რომ იგი საკუთარო თავის მიმართაც, ასევე, კატეგორიულია „ჩევენ უნდა აღვზარდოთ ერთმანეთი“, — თქვა მან. შეკითხვაზე: თვლის თუ არ უკანონობა უნივერსიტეტში აკადემიური პერსონალის შერჩევის მიზნით ერთი წლის წინ გამოცხადებულ კონკურსს, რასაც, თავისი დროზე, გაუგონარი კრიტიკა მოჰყვა, ზურაბ კინაძემ გვიპასუხა, რომ კონკურსის ჩატარება აუცილებელიც კი იყო. იგი, თუკი დაინახავს, რომ დღევანდველი რექტორი კანონს დაარღვევს, მის მოქმედების შეფასებასაც არ მოერიდება, რადგან უმთავრესია — „არ ულალატო ჭეშმარიტ ლირებულებებს“.

ნგრევისა და აღმართებლობის
ვითარებაში ცხოვრება ძალიან
რთულია

ინტელიგენციასა და ინტელიგენტობასთან
დაკავშირებით ურთიერთგამომრიცხავი
შეხედულებები (ხშირად უკიდურესიც) დიდი
ხანით არსებობს და აქ, გამოიხალისად, არც
თუ ის მას პრიფერირებული აღმოჩენების
ისტორიკოსი, საქართველოს სტატუსისა
საერთაშორისო ურთიერთობათა კულევის
ფონდის ხელმძღვანელი ალექსანდრე რონ-
დელი ითვლება.

ମିଳେ ମାର୍ଗିବ୍ରନ୍ଦେଖଣ୍ଡା, ରନ୍ଧମ ସାଜମ୍ଭ କାର୍ଗାଦ ଝେର ଯୁଗ. ସାବିନ୍ତ୍ରେର୍ଜେଶ ଦା ସାପ୍ତ୍ୟରାଧାରୀଦା, ରନ୍ଧମ ଅଥ ସାବ୍ଦିତା ନିନ୍ତ୍ରେଲାଗ୍ରହନ୍ତିବାଶି ପ୍ରେସାନାରୀ, ମାତ ଶମରିକ, ଶ୍ଵରିକ କାର୍ଗା ଅଳ୍ପିତାନ ଯୁଗ ଦା ଏହି ଉଚ୍ଚ ସାବ୍ଦେଖା ଅର୍ଜିତିଶବ୍ଦ ନିଶ୍ଚିନ୍ଦବା. ମେଘରାତ ଦଳିଲାଙ୍କ ଦେବରୀତିଶବ୍ଦ ଏହି ଶ୍ରେଷ୍ଠଶବ୍ଦରୀ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧିଲ୍ଲାଦିତ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ, ରନ୍ଧମ ଅର୍ଦ୍ଦେଶ୍ୱରୀ ର୍ଯୁଗିମିଲିଶାଙ୍କ ଉତ୍ତରର ମେଘି ମିର୍ଗିଲ. ଅଥ ଶ୍ରୀତତ୍ତ୍ଵଶବ୍ଦ ମାତ୍ରାର୍ଜ୍ୟଦ୍ଵୀପ ଶୁରୁଗାନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଦେଶ୍ୱରୀ ଦିନିବା, ମନ୍ଦ୍ରାବାନୀ, ଅସାରଗ୍ବେଳ୍ପଦର୍ଥନ୍ତର୍କ ଲେଖାଦାତାଶବ୍ଦ ତରିଗିଲେଖାଗିର୍ବାଣିତ, ମାତ ମନୀଷାରତ ବ୍ୟୋମଶବ୍ଦରେ ଗାନ୍ଧିଶବ୍ଦର୍ଥଦ୍ୱୀପକାଶ ତାମାଶପଦା. ନିନ୍ତ୍ରେଲାଗ୍ରହନ୍ତିବା ନାନୀଲୀ ଅମା ମନୀଷର ଗାନ୍ଧିତିପଦା, ରାତ୍ରିକାନ ପିତ୍ରଦା, ରନ୍ଧମ ମାତ ଅର୍ଦ୍ଦେଶ୍ୱରୀ ର୍ଯୁଗିମିଲିଶ ଗାନ୍ଧିମାର୍ଗର୍ବେଳ ବାରାନ୍ଦାର ପ୍ରେସାନାରୀ. ତୁମ୍ଭତା ଯୁଗନ୍ତର ବ୍ୟସତିବାରି ଗାନ୍ଧିଶବ୍ଦର୍ଥଦ୍ୱୀପକାଶ ମାରତାଳା ଶ୍ଵେତରାତିରାତ.

„როცა საპჭოთა კავშირი დაიძლა, ჩვენ
ინერციით დაგვრჩია ისეთი შეხედულება, რომ
ინტელიგენცია განსაკუთრებული ხალხია.
თავადაც მიგვიყვანები ამ კატეგორიას, რად-
გან ჩემი საქმიანობის სფერო ინტელიგენციუ-
ალურად თივლება: მთელი ცხოვრება უმაღ-
ლესში ვასწავლიდი, მაგრამ ჩვენ ყველა მო-
ქალაქები ვართ. დღეს სუბარი იმაზე, რომ
ინტელიგენცია განსაკუთრებული მოსახლეო-
ბის სეგმენტია, რომელიც განსაკუთრებული
აზრის და უფლებების მატარებელია, არასწო-
რია. მართალია, რომ სწორედ ამ ფენიში მეტია
ანალიტიკოსი, მეტია ხალხი, ვინც საზოგადოე-
ბრივ აზრის ქმნის, მაგრამ თავად სიტყვა — „ინ-
ტელიგენცია“ არ მომწონს. უფრო მისაღებია
„ელიტა“, რაც პიროვნების განსაკუთრებუ-
ლობას, რაღაც კუთხით, ხაზს მაინც უსვამს.
რეალურად, ელიტა საზოგადოების ის ნაწილი-
ა, რომელიც გადაწყვეტილებებს ამზადებს და
მის მიღებაში მონანილეობს. ეს ის ნაწილია,
რომელსაც ერთ მიჰყავს წინ და მოწოდებულია,
რომ მიიღოს საპასუხისმგებლო გადაწ-

ყველილებები”, — განმარტავს ალექსანდრე რონდელი და ცნებების გემოვნების არჩევასთან ერთად დასმულ შეკითხვაზე, სად არის და რა ფუნქციებს ასრულებს, დღეს, თუნდაც ელიტა, დასძენს, რომ ეს ყველაბეჭრი თითქოს უფრო მითია. „ჩემთვის არსებობს ადამიანი კულტურული და უკულტურო, მცოდნე და უცოდინარი. ადამიანი როცა ამბობს, რომ ინტელიგენტია, ის უკვე აღარ არის ინტელიგენტი. თუ არ ამბობს და მხოლოდ პერია, მაიც არ არის. ინტელექტუალი მთავარი მოდელი და ბერკეტი ის არის, რომ იცნობენ, მისი ქცევა და სიტყვა ფასობს. ამას კი ზოგიერთი თავის სასარგებლოდ იყენებს, ზოგიც — კელუობს მხოლოდ. ამჟამად, ხელისუფლების უყურადღებობა განაწყენებულ ინტელიგენტიად მოაზრებულ საზოგადოების სამართლებრივი ინიციატივის შეკრი და, მათ შორის, გასაგები მიზეზებიც აქვთ. ჩვენ უზარმაზარი იმპერიის დაშლის შემდეგ გავხდით სულ პატარა ქვეყანა, რომელსაც ამხელა ინტელექტუალური პოტენციალის შენახვა არ შეუძლია. უსასროლ და დაუსაქმებლად დარჩენილი მოსახლეობის მატერიალური სიღუწეჭირე გასაგებია. არ მინდა ვინმეს ვანყენინო, მაგრამ სახელმწიფოზე, მის მოწყობაზე, განვითარებაზე, პერსპექტივებსა და ამიცნაზე, არა მგონარა, რომ ხელივნების სპეციალისტებმა იმდენი იცოდნენ, რომ ხელისუფლების ნარმობადებებმა მათ აზრის გამოსათველად დაუძიხონ. მათი აზრი მინიშვნელოვანია, მაგრამ ვფიქრობ, რომ დღეს ყველაფერი უფრო პროფესიული გახდა. ყველა, ვინც თავს ინტელიგენტად მიიჩნევს, არა მგონაა, ინტელიგენტი იყოს და ამ წოდებას მსახურებდეს, თუნდაც იმ გაგებით, რა გაგებითაც ეს სიტყვა გამოიყენება. ჟატარა ქვეყანას თავის მინუსება აქვს და თუ დამოუკიდებელი გვითავს ვიყოთ, ეს უნდა აყიტარდოს. ჩვენ ვცხოვროთ საზოგადოებაში, სადაც ჯერჯევობით, გადამყენებით ეკონომიკურა გითარებაა და არსებული რესურსებით მოსახლეობის გარკვეული ფენების კარგად ყოფნა შეუძლებელია.

— ვინგეს თუ პერინა, რომ სწრაფად შეიძლება ხელფასებისა და პენსიების მატება, ცდება, რადგან საქართველოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური და ბიზნესის კულტურა, სამწერაოდ, ამის საშუალებას არ მოლევთ. რაღაცის ხეცვლას მინიმუმით თაობას სჭირდება, რაც დემოგრაფიული გადასახელდიდან 25 წლის გულისხმობს. ვამბობთ, რომ ინტელიგენციას დღეს ცუდად ეპყრობინ და ამ დროს სახელმწიფო ინახავს ოპერასა და ბალეტის თეატრს, სხვა თეატრებს, კულტურულ დანესტებულებებს. პატარა, ღარიბ ქვეყანაში ეს დიდი ფუფუნებაა. მართალია, ბიუჯეტიდან დაფინანსება დიდი არ არის, მაგრამ პოლიტიკური მხარდაჭერა ნამდვილად არსებობს. პატარა ქვეყნის ხელისუფლებას არ შეუძლა შეინხოს ის მთელი კულტურული ონფრასტრუქტურა, რომელიც საპქოთა კავშირის პრერიოდში გვექნდა, რადგან ის უზარმაზარი მიპრენის ბიუჯეტიდან და და იგი სწორედ ეკონომიკურად არასწორად ორგანიზებულობამ დაანგრია. დღეს უამრავი განვითარებული ქვეყნა არსებობს, რომელთა დიდ ქალაქებში ოპერა-ბალეტი, დიდი თეატრები საერთოდ არ ფუნქციონირებს და აღიარებულია, რომ მისი შენახვა სახელმწიფოს არ შეუძლია. საქართველოში ხელოვნების კენიადიდი მიდრევილება არსებობს და ღმერთმა უნექნას მისი ჩავდომა. ეს ერისთვის ის აუცილებელი კომპონენტია, რომლის გარეშეც განვითარება არ მოხვება, დაბალი კულტურა ყველაფერს სპობს. ჩვენ ამჟამად ისეთ პრერიოდში ვართ, როგორიც ჩვენ ერს არასდროს გაუვლია. თანამედროვე სახელმწიფო ბორიობა, ეკონომიკა თავიდან იქმნება, ვეგებთ ახალ ადგილს, ფუნქციას, მეობას და ეს პროცესი დიდანს გაგრძელდება. ერთდროულად ნერვულის და ალმენებლობის ვითარებაში ცხოვრება ძალიან როტლია, უამრავი ხალხი იჩაგრება, მათ შორის, ისინი, ვისაც ინტელიგენტუალური პოტენციალი აქვს და მიაჩინათ, რომ ინტელიგენტები არიან”, — განაცხადა ალექსანდრე რონდელმა.

ტრაგიკულობამდე მისულ რეალობას
ფუნად რომ აზრისაგან დაცლილი ხმაური უდევ-
ვს, ამას ზოგა მსოფლიოს მასობრივი კულტურუ-
ს მართველობას უწოდებს, რომლის საშუა-
ლებელთაც მასიმარიც პროცესების რეგულირე-
ბა ხდება. ცირკულაციური ულერს ისიც, რომ მსოფ-
ლიობა 6 მილიარდი ადამიანიდან უდიდეს ნაწ-
ილს ცხოვრება ძალიზ უჭირს. ყველაზ რომ სკუ-
უთარი პირობების გაუმჯობესებაზე აზრი სათი-
თაოდ გაახმოვანოს, აღბათ, მსოფლიოს ამ ყვი-
რილის ძალა დაკავევს.

„ასეთ პერიოდში არ შეიძლება რამე კარგი ხდებოდეს, მაგრამ რამენაირად უნდა ამოვიდეთ აქედან. კარგია თავად ფაქტი, რომ ყველაფრის მიუხედავად ცვლილება მიღის. უზარ ვასნავლობით სხვანაირად ცხოველი იქდის საფუძველი შეიძლება იყოს მხოლოდ სტაბილური პროცესი. მევეთრი მოძრაობების გაკეთება დაუშვებელია, რადგან ასეთ შემთხვევებში უკან დაბრუნება, და უკვე მიღწეულის დაკარგვა (ხშირად ორმაგად) ხდება. უკვე ცხოვრობთ ვითარებაში, როდესაც აღმშენებლობის პროცესი ზიგზაგით მიღის, ხშირად ავტორიტარული მომენტებიც შეიმჩნევა. ხელისუფლება ფიქრობს, რომ სანდახან რაღაც ფორმულებულად უნდა გააკეთოს, ხშირად ეს მოსახლეობის საჯახზე დგება და სახლს პროტესტის გამოთქმას აიძულებს. ეს დუღლილია, მაგრამ აბან რეოლუციური ჩავარდნები კი არა, დადებითი პროცესები უნდა გამოიწვიოს. განვითარების სოციალურ-პოლიტიკური დონე რომ დაბალია, შეიძლება თქვა, რომ საზოგადოება პატივმოყვარეობის, უზნებობის და სიხარის ბერმუდის სამკუთხედშია. ყველაზე მეტად ვინც ამისგან უნდა იყოს დაცული, ეს ინტელექტუალური ფრინა და თუკი ის არსებობს, მან დანარჩენები უნდა ამონარჩინოს და ეს უბედულება, რომელიც თოთვეულ ადამიანიშია, რამენაირად დააბალონს!“ მან მინა ალექსანდროს რიცხოვს.

ყველაფრის მის უბრძავად, ეს კევყნა ცივ-ილიზებული სამყაროს ნაწილია, რომელზეც ბევრი კარგი და ცუდი რამ ზემოქმედებს. არ-სებულ ვითარებაში, სავრცაუდოდ, ბევრ რამეს შეცვლის მონაცემებს, რომ მოსახლეობას კარგად აუსხნან, რა ხდება, საით მიდის მათი მომავალი. როგორც ანალიტიკოსების ნაწილი მიიჩნევს, საქართველოში ამ კითხვაზე პასუხი ურთულესთან ერთად დეტილურიც არის, რადგან ყველა ქვეყნას და, მათ შორის, საქართველოსა, სახელმიწოდეროი განვითარების თავ-თავისი ისტორია აქვს. დღვევანდელობის პრეცედენტი ამ ქვეყნას არ ჰქონია. ალექსანდრე რონდელის თქმით, თუკა, სხვა ქვეყნის კარგი განვითარების ეკონომიკური მოდელი არ ერგება საქართველოს, ამიტომ გვჭირდება რაღაც სხვა. ახლა ხდება მოდელების მოსინჯვა და ამას, როგორც ტრაგიკულ მოვლენას, არ უნდა შევხედოთ.

რასაც ჩასძალებ საარჩევნო ყუთს, იმას ამოგდახეს!

„რაოდენ სუსტიც არ უნდა იყოს ჩემი, როგორც პირველების ხმის გაცლენა საზოგადოებრივ საქმეებზე, ჩემთვის, როგორც თავისუფალი სახელმწიფოს მოქალაქისა და სუვერენული ხალხის ნარმობადგენლისათვის, თავად ხმის უფლებაც კერძარა და მავალდებულებს აღნიშნული საქმეების შესწავლას. ყოველთვის, როდესაც მმართველობის ფორმებზე ვფიქრობ, ძეგნიერად ვრაცხ თავს, ვინაიდან ასეთ დროს გამუდმებით მიძღვირდება ჩემი ქვეყნის მმართველობის სიყვარული”, — ხერდა „საზოგადოებრივი ხელშეკრულების” ტრაქტატის ავტორი ჟან ჟაკ რუსო, რომელმაც სულიერად მოამზადა საფრანგეთის რევოლუცია დაბა, ქვეყნის მმართველობის მოდელებს შორის საზოგადოებამ კონკრეტული არჩევანი რომ გაკეთოს, ჯერ იგი ამისთვის იღეოლოგიურად უნდა მოამზადო.

ნოემბრის მოვლენების ცხელ კვალზე გ იანვროსთვის საპრეზიდენტო არჩევნები დაიწინა. პრეზიდენტ მიხეილ სააკაძევილის მხრიდან ეს იყო ძალიან თამაში გადან- კვეტილება, რამაც საქართველოში ხელისუფლების რევოლუციური გ ზით შეცვლის იდეაფიქსს ნერტილი დაუსვა. რევოლუციური ეიფორიიდან არჩევნებამდე ერთი ნაბიჯია მხოლოდ — ისე როგორც სიძულვილიდან სიყვარულამდე, ოღონდ სუსხიან შემოდგომაზე ვისი შეყვარება-გადაყვარება მთასწრო ჩევნმა საზოგადოებამ, ეს არჩევნების შედეგებით გაირკვევა. „ქართველები უცნაური ხალხი ვართო“ — ამით ვამაყობა შინაურულად, მაგრამ პოლიტიკური ორთაბრძოლისას ჩევნი მაქსიმალისტური ხერხების გამოყენებით და ემოციური გადაწყვეტილებებით, საზღვარგარეთ, აღბათ, არც თუ ისე სერიოზული პასუხისმგებლობის მქონე საზოგადოებად განვიხილებით. უდავოთ, რომ ჩევნში საარჩევნო კულტურა ჯერ კიდევ ჩამოსაყალიბებელია. რით ვხელმძღვანელობთ არჩევანის გაკეთები სას? რას ვანიჭებთ უპირატესობას — ლიდერის ქარიზმას თუ მას ნინასაარჩევნო პროგრა- მას? რამდენად გვაქვს რაციონალური გადაწყვეტილების მიღების უნარი მაშინ, როდესაც ასეოღულურად მარტონი ვრჩებით საარჩევნო ყუთის „დაღებულ პირთან“. რასაც ჩასძახებ, იმას ამოგახებს — ეს ხომ ჩევნი რეალობაა. ამდენად არის აუცილებელი იმის გააზრება — რას და ვის ვაძლევთ ხმას? ნოემბრის მოვლენებმა საქართველოში პოლი- ტიკური პროცესებისა და ლიდერების ერთგვარი ღუსტრაცია მთაბდინა. მა ფონზე არჩევა- ნის გაკეთება გაცილებით რთულია. გარდა ამისა, დღეს, ნინასაარჩევნობ, საზოგადოებას გასაანალიზებლი აქვს — რა ტიპის მმართველობის ფორმაა უშვილესი საქართველოსთვის, თუ, რა თქმა უნდა, ამაზე ამომრჩეველი მართლაც დაფიქრდება. ამ პრობლემებზე სასაუბროდ სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანის მოვალეობის შემსრულებელს ნოდარ გელაშვილს მიჰმართოთ.

6069 პაკულია

— როცა საარჩევნო ყუთთან არჩევანს ვაკეთებთ, რას ვანიშებთ უპირატესობას — ლიდერების ქარიზმატულობას თუ მათ საარჩევნო პროგრამებს?

— ჩვენი სამოქალაქო კულტურა თუკი
ამ დონეს ვერ აღწევს, ეს ხომ ჩვენი საზოგა-
დოების პრობლემაა?

— გეთანხმებით, მავრამ ეს პრობლემა
სწორ მიღორმას საჭიროებს. ჩვენთან, ისევე
როგორც ყველან, ხელისუფალი და საზოგა-
დოება, ზოგადად, ერთმანეთის შესატყვისია.

სამი ტიპის მმართველობის უპირატესობადა
ნაკლოვანების შესახებ, სადაც გათვალ-
ისწინებული იქნებოდა ყველა ისტორიული
სოციო-ეთნო კიურ-პოლიტიკურ-ეკონო-
მიკური და სხვა ბევრი ფაქტორი? გარდა
ამისა, ჩვენ ვალიარებთ იმას, რომ ქართვე-
ლება, თვეების ბუნებით, ბელადი უყვარს. ორ
თვეში ქართველების მენტალური ცვლილე-
ბა რამდენად მოსალოდნელია?

— ჯერ ერთი, არ ვიტყოდი, რომ ქართველებს, მაინც და მაინც, ბელადი უყვარს ქართველს მართლაც მოსწონს ქარიზმატული ლიდერი, მაგრამ ბელადი უფრო პრიმიტიული საზოგადოებას არჩევახნა. საერთოდ თითქმის ყველ პოლიტიკოსს, მათ შორის დასავლეთშიც, აეკვ გარკვეული ქარიზმა უბრალოდ, ამ ქარიზმას სამართლებრივი ჩარჩოები ზღუდავს. ქარიზმას დასავლელი დემოკრატი იყენებს იმისთვის, რომ ურთო იერთობები უფრო კარგად წარმართოს, რომ ბრნებინავდეს... არსებობენ უფრო მიმზიდველი და ნაკლებად მიმზიდველი პოლიტიკოსები თავინათი ქარიზმის და წიფის მიხედვით მაგრამ მათი ქარიზმა, გარკვეულნილად, ჩარჩოშია ჩასმული და შეზღუდულია კანონმდებლობით. არ არსებობს სიტუაცია, როცა პრეზიდენტი იზრდის ძალაუფლებას, რათა უფრო ჟეკე გადაწყვიტოს პრობლემები ამის საჭიროება იქ არის.

ქვეყნის მართვის დოკუმენტების შესახებ დისკუსიაში, რა დაგენერირებული წლის ნინ, საქართველოში არც იყო. იგი ახლა გაჩინდა — რა განიცდა და ჩვენი? მონარქია, საპარლამენტო რესპუბლიკა თუ საპრეზიდენტო რესპუბლიკა? ვინ ტყუდი, რომ ყველა მოდელი კარგია, როცემ სამოქალაქო საზოგადოება სათანადო სიმაღლეზეა და ყველას ახლავს თავისი ხილათი როგორც სამოქალაქო საზოგადოება სათანადოდ განვითარებული არ არის. ამ უკანასკერდები შემთხვევაში საზოგადოება მხოლოდ ქარიზმას უყურებს და პროგრამას არ ითხოვს. ასე თი მოთხოვნა რომ იყოს, ჩვენთან კატაკული იზმება არ მოხდებოდა. ჩვენ, პრატეტიკულად მესამედ გვითხოვთ რეკოლუცია, რადგან მრავალი ადამიანი მართლაც უკმაყოფილოა არსებულობის მოაღმარისობის

ზრდას სრული პირვენებაა, ისაა სამართლებრივი სახელმწიფოს ქვეყნის მთავრობის ანი, რომელიც არ ასრულებს მიკემუშ სისტემას, შეთანხმებას, არ არის სამოქალაქო საზოგადოების წევრი. ის, როგორიც წესი, კანონისაც ცუდად ასრულებს. გაისხენეთ რაოდენ ხშირად არ სრულდება საქართველოს ში მიცემული სიტყვა ყველა დონეზე და თქვენ მისვდებით, თუ რა შორს ვართ, ჯერ კიდევ, სამართლებრივი სახელმწიფოს სან

აქედან ის დასკვნაც გამოდის, რომ საქმის დაწყება ფსიქოლოგით და პედაგოგიკითაა საჭირო და ჩვენს საზოგადოებაში ეს ფართო მსჯელობის საგანი უნდა იყოს.

ბავშვი, რომელიც არასოდეს წაქცეულა, რომელსაც ტკივილი არ განუცდია ან სულაც თავი არ გაუტეხია, ვერ მიიღებს ზრდასრულობისთვის აუცილებელ გამოცდილებას. ის, უპირველეს ყოვლისა, ნარუმატებლობაზე და შეცდომებზე სწავლობს. დემოკრატიის გზაზეც ასევე გარდაუვალია შეცდომები, წაფორთხოლება, სულაც, წაქცევა. მხლობრივ დასკვნები სწრანდ უნდა გაეკეთოთ და შეცდომებზეც ვისწავლით. კიდევ უკათესი იქნება, თუ სხვის შეცდომებზე ვისწავლით, თუმცა ამას მეტი სიბრძნე სჭირდება. ისეთი სამიქალაქო საზოგადოებისკენ მიმგვალი გზა, რომლის ცენტრიც ადამიანია, პიროვნებაა, საკმაოდ გრძელია და ამ გზაზე დიდი მოთხოვნება გვმართებს და არა ეიფორია. თუმცა, მეორეს მხრივ, სწორედ ამის გამო, არც ერთი წუთი არ უნდა დავკარგოთ უქმად.

— სამწუხაროა, რომ, დღეს, ისევ რეოლუციურ ტალღაზე გვიწევს არჩევანის გაკეთება. ეს ხომ მშვიდ გარემოში დაიიშვია. ეს კერძო გარემოში დაიიშვია.

ნული საპრეზიდენტო არჩევნები არ არის... „ოლონდ დალევანდელი ხელისუფალი არა, და სხვა ყველა უკრონი და ყველა დასაშვებია“ — ამ პრიციპითი ხომ არ იძრქებდებს საზოგადოების უმეტესობა ნოებრის მოვლენებს შემდეგ?

— რა თქმა უნდა, ყოველთვის სჯობს მშვიდ სიტუაციაში გაკეთებული არჩევანი. უმჯობესია, რომ საქმე აქამდე არ მივიღეს და სადაცონ საკითხები მშვიდად გადაწყვეტეს არჩევნებიდან არჩევნებამდე, მანდატიდან მანდატამდე. ეს ძალიან კომპლექსური საკითხია. ხელისუფლება სამართლიანი უნდა იყოს საზოგადოების მიმართ, მან უნდა შეასრულოს ის ვალდებულებები, რაც ამომრჩევლის ნინძე იყისრა. ცხადია, ოპონიციაც კონსტრუქციული უნდა იყოს. რადგან ფორმიაქის სიტუაცია, მრავალი პრობლემით ისედაც აფორიაქებულ ქეყანას, ნამდვილად არ წაადგება. არც ერთ მხარეს არ უნდა დაავინწყვდეს, რომ გონივრული კომპრომისს უნარი შინაგანი ძალის და პოლიტიკური სიბრძნის ნიშანია და ბევრი პრობლემის პრევენციის ნაცად საშუალებას წარმოადგენს.

ანონ-დანონილი, სწორი არჩევანი ცნობიერი ადამიანის თვისებაა. გაკეთდება თუ არა ამომრჩევლის მხრიდან სწორი არჩევანი იანვარში, ამის თქმა, ახლა, ძნელია. ამისთვის ბევრი პირობა უნდა შესრულდეს.

მე-18 საუკუნის გერმანელ მოაზროვნეს ქრისტიან ოეტინგერს ეკუთვნის სიტყვები, რომელთაც დამახინჯებული ფორმით ჩვენთანაც გაიგონებთ ხოლმე: „უფალო, მომეც მოთმინება შევეგუო იმას, რაც შეუცვლელია, მომეც სიძმამაც შევცვალო ის, რაც ცვალებადია და მომეც სიძრძნე, რათა პირველი განვასხვაო მეორისგან“. ეს გამონათქვამი თანამედროვე ადამიანის მოქმედების ერთგვარ იდეალადაც შეიძლება მივიჩნიოთ.

ნეირომაცნიერების ექსპერიმენტული მოდელები

ზაალ კოკიას ლექცია უნივერსიტეტში

ესია ტორაპი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში კარგ ტრადიციად იქცა უცხოეთში მოღვაწე ნარამაზებულ ქართველ ლექციების სტუდენტთა და პროფესიონალ-მასაცავ-ლექციების თაობის. ამჯერად უნივერსიტეტი შევ-დეთის ქალაქ ლუნძღის უნივერსიტეტის პროფესორ ზაბალ კოკაიას მასპინძლობდა. 19-22 ნოემბერს მან სამედიცინო ფაკულტეტის სტუდენტებისთვის ნაიკითხა ლექციები ესპერიმენტულ ნევროლოგიაში.

ზაალ კოკიანი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიოლოგიის ფაკულტეტის კურსდამთავრებულია. 1984 წელს მან ი. ბერითაშვილის სახელმბის ფიზიოლოგიის ინსტიტუტში, ა-კადმიუმის ვაჟა აკუჭავას ხელმძღვანელობით, დაიცავა საანდიდატო დისერტაცია თემაზე — „კატის ქრებული ნეირონების პიპერპოლარიზაციული პოტენციალების ონური მექანიზმები“.

1989 წლიდან ზაალ კოკაია მოღვაწეობს შევედეთის ლუნდის უნივერსიტეტში, სადაც 1995 წელს დაიცვა საბოლქორო დისერტაცია ორმანზე: „ტიოროგიური ფინანსების და მათი რეცეპტორების რეგულაცია ტერიტორიული სხვადასხვა დაზიანების დროების შესახებ“. 1997 წელს მან „უკვი საქართველოში დაიცვა საბოლქორო დისერტაცია ორმაზე — „ვორთაგვის თავის ტვინის ინსულტის გავლენა ნეიროტროფინებასა და მათი რეცეპტორების რეგულაციაზე“.

დღესათვის ზაალ კოკია ლუნდის უნიკერსიტეტის ნერვულ-ლეროვანი უჯრედების ბიოლოგიური ლაბორატორიის ცენტრს ხელმძღვანელობს და მსოფლიოში აღიარებული ექსპერტია. მისი ფართო სამეცნიერო და ზოგადი ექსპერტული გამოყიფა ემბრიონულადა ზრდას რული თვისის ტვინის ლეროვანი უჯრედების ბიოლოგია, ადამიანის ემბრიონული ტვინიდან მიღებული ლეროვანი უჯრედების საზეპის გამოყვანა და მათი თვისებების შესწავლა, ნერვული ლეროვანი უჯრედების საზეპის გამოყენება ტვინის ინსულტით დაზიანებული ნერვული ქსოვილის აღსაღენად და უზნეცული რეგენერაციისათვის, ხეიროგენზე (ახალი ნერობების წარმატება) ზრდასრულ ტრანში წორმალურ პირობებისა და ტვინის სხვადასხვა ხეიროდეგენერაციული პათოლოგიების დროს, ხეირონინფლამაციური პროცესების გავლენა ხეიროგენზე, ნერვული ლეროვანი უჯრედების თვისებებზე და დაზიანებული ტვინის აღდგენის პროცესებზე.

ილეგფსიას, დეროვანი უჯრედების შესაძლო
გამოყენებას სხვადასხვა ნეიროდევნერაციუ-
ლი დაავადის მკურნალობრივი სისტემის.
ლექციებზე განიხილეს ამ დაავადებების
მოდელები, თუ როგორ შეიძლება მათი იმიტა-
ცია ცხოველებში. როგორც თავად პროფე-
სორმ ზალ კოკაინ განაცხადა, ეს არის ის
გზა, რომლითაც იკვლევენ დაავადებებს ექს-
პერიმენტების გზით და ხდება ახალი მეოთხე-
ბის გარინახვა მძიმე დაავადების გან-

ლექციები მნიშვნელოვანი და თანამედროვე
ინფორმაციის გადმოცემის ძალიან კარგი სინ-
თეზი იყო. რთული საკითხები გადმოცემული
იყო ადვილად გასაგები ენით, რომელსაც სტუ-
დენტიც გაიგებს განათლების იმ დონით, რაც
მას გაჩინა და პროფესიონალისტის სანქტერე-
სოა, რადგან უახლეს ინფორმაციას შეიცავს.

ექსპერიმენტული ნევროლოგია, ანუ ნევრომეცნიერების ექსპერიმენტული მოდელები, რომლებშეც ბატონაზა ზაღალმ ისაუბრავა არის იმის საფუძველი, რომ შემდგომ მეცნიერობის ნალობის ეფექტური საშუალებები გამოინახოს. თუ ეს ექსპერიმენტები არ იქნა შესავალილი, შემდგომში შეუძლებელი იქნება რომელიმე მედიკამენტის ან მკურნალობის მეთოდის დის გამოყდა ადამიანზე. ყველაფერი ინყება ცხოველური და უჯრედული მაღლებიდან და შემძიმელი ინერგება მედიკინაში. ამგვარა ექსპერიმენტი საჭიროა იმისთვის, რომ ნარჩენა ბები გვქონდეს ისეთი დაავადებების წინააღმდეგ და ბრომლაში, რომელიც ამ ეტაპზე ინკურაბელურად მიიჩნევა, ინვესტ მაღლად ინვალიდიზა. (კიას და ზოგჯერ სიკვდილსაც მიიჩნია, რომ

იმ სტუდენტებს, რომლებიც ამ ლექციებს ესწრებიან, ძალიან გაუმართლათ.

ჩვენ ძევსებდთ ბატონ გიორგი ზურაბ და
გადაწყვდა, რომ ზაღლ კოკისისთან თანამშრომ-
ლობა იქნება არა ეპიზოდური, არამედ ხანგრ-
ძლივი. შევიმუშავებთ ორივე მხარისთვის მის-
აღებ ფორმას, რომლითაც ბატონი ზაღლი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკა-
დემიური საზოგადოების ნევრო გათხება. ეს
თანამშრომლობა შეეხება არა მხოლოდ იმ
სპეციულურ მიმართულებებს — ექსპერიმენ-
ტულ ნევროლოგიასა და ნეირომეცნიერებას,
რომელშიც ბატონი ზაღლი მსოფლიოში აღარუ-
ბული ექსპერტია, არამედ მისი გამოცდილების
გაზიარებას მედიცინის სწავლების თანამე-
როვან მეცნიერებში. თუ ტექნიკური საკითხები
მოგვარდება, უკვე მეორე სემესტრში ვე-
ზიარებით ბატონი ზაღლის გამოცდილებას ენ. პრობლემაზე ორიენტრებულ სწავლებში. ეს
ამჟამად სამედიცინო განათლებაში უახლეს მე-
თოდად მიიჩნევა. მსოფლიოს წამყვანი უნივერ-
სიტეტები ნელ-ნელა გადადიან ამ სისტემაზე.
ჩვენ, ალბათ, გარკვეული ნოვატორები
ვიწინდით ამ მიმართულებით, სავარაუდოდ,
არა მხოლოდ ჩვენ როგორისი არამედ ძირითად
პოსტგრადურ სივრცეში მომავალი სემეს-
ტრიდან დავიწყებთ ამ ტიპის საპილოტე
პროექტს და დიდი იმედი გავაქვს, აღნიშნული
მეთოდი, რომელიც გულისხმობს არა პასუურ
სწავლებას, არამედ სტუდენტის აქტიურ სწავ-
ლის სელექციონბას, გარცევალება უნივერ-
სიტეტის სხვა ფაკულტეტებზეც.

რეგტორთან შეხვედრისას გადაწყვდა, რომ
სამეცნიერო თანამშრომლობა დამყარდეს
ლურდის უნივერსიტეტითან და კონკრეტულად
იმ ცენტრთან, რომელსაც ბატონი ზაალი ხე-
ლმძღვანელობს. შესაბმისია, დაიგეგმეს ერ-
თობლივი სადაოფტო პროგრამების განხორ-
ციელებაც. განსაზღვრულია აგრძელებული
იცინო ფაკულტეტის თანამედროვე სასანავო
ტექნოლოგიებით, სახელმძღვანელოებითა და
პერიოდული გამოცემებით უზრუნველყოფა,
რაშიც ბატონი ზაალი დახმარებას გვპირდება”,
— აღნიშვნა ბატონმა ალექსანდრე ცისკარიძემ
ჩვენთან საუბარში.

— ვიზიტის მნიშვნელობას ბატონ ზაალი ორ
მიმართულებით აფასებს. მისი აზრით, ასეთ
ლექციებს ირმაგა მნიშვნელობა აქვს —
პირველი არის ლექციების ფორმისა და შინაარ-
სის ასლებური გამოყენება, რაც განხორ-
ციელებული უნდა იყოს ვიზუალური მასალის
მაქსიმალური გამოყენებისა და სტუდენტებთ-
ან უშუალო ურთიერთობის გზით და მეორე —
ამ ფორმით ხელმისაწვდომი ხდება ახალი
სამეცნიერო ინფორმაცია და მიმართულებე-
ბი მცნიერების სხვადასხვა დარღვი. „კარგი
იქნება, თუ მატემატიკი ასეთი შეხვედრება, არა
მატრიცა სტუდენტებთან, არამედ ლექტი-
რებთანაც გაიმართება“ — განაცხადა ზაალ
კავაშვილი

ଓର୍ବିଜେସରକ ଶତ୍ରୁଗୀର ଉନ୍ନତିର ପାଇଁ

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა
ფაკულტეტის პოლიტიკური მეცნიერების
მიმართულებაზე ერთკვირიანი ვაზიტით
იმყოფებოდა შოთარანდის ქალაქ სტირლინგ-
ის უნივერსიტეტის პროფესორი სტეფან
აბაშია.

ვიზიტის მიზანი იყო ამ მიმართულების პროფესორ — მასნავლებლებისთვის დახმარების განვევა, პოლიტიკური მეცნიერების სასწავლო პროგრამების შეიძახება, კურიკულურმატებისა და სილაბუსების დახვენა.

ପ୍ରକାଶକ

ສັງລະອົບ ອົງລາຍ ຕົກລິດໄສສ ສາຂ່ອລິມືນໂຈກ
ໜູ້ອົງເວັບສອບຕີເປີບ „ລູກ ສາ ຂອງພວກເຮົາ ອົນສຸກຕິຫຼວ
ຕິສ ສົມາລັດລູ່ສາ ການຊາຕລູບດີສ ດາວມະກຽບດີສ ສາງຮ
ຕາເສົ່າມໂລກ ປ່ອມະກຳມີສ ອັນຕະຫຼາດ ມີມາດີກຳ

ძოდ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის.
„ჩევნი პროგრამა არის ღია საზოგადოებრივი ინსტიტუტის უმაღლესა განათლების დახმარების სართულიშორისო პროგრამის აკადემიური მხარდაჭერის პროგრამა. ჩევნ ვთანაც მრომლობთ კავკასიის სამივე რესპუბლიკის საჯარო უნივერსიტეტებთან. ამჟამად რეგიონში ვყვავს 11 პარტნიორი დეპარტამენტი, მთავარ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში — 5. ესნაა: პოლიტიკური მეცნიერებს, საერთაშორისო ურთიერთობების და ფინქონობის დეპარტამენტები, ასევე სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი და იურიდიული ფაკულტეტი.

თსუ-ში

ბლობა აქვთ, მონაწილეობა მიიღონ ახალი სალექციო კურსების მომზადებაში.“ — განაცხ-

დეპარტამენტთან მუშაობით კმაყოფილი ვარ. ასეთი ვიზუალური საშუალებას მიაღწევს, გავეცნო, რამდენად მივალნიერ იმ შედეგს, რაც ჩაფიქრებული იყო წინ ვიზიტის დროს. ეს არის სამუშაო პროცესი, რომელშიც ჩანს მომავალი მიზნები. მიხარია, რომ ამ პროცესში სწორედ მე ვიღებ მონანილეობას.“ — განაცხადა პროფესიონალი სტეფან ინგლიძი ჩვენთან საუბარში.

გოდერძი ჩოხელს ყველა დროში ეძნება აწეული!

„მინის გულიდან რომ გამოვდივარ, ყველაფერი, რაც მის ტანზე ხდება, მინის სიზმარი მოონაა. შორიდან კარგად ჩანს, როგორ გამოდიან ათასნაირი სახეები მინდაბ და ისე მინას უერთდებია...“ — ნერს ერთერთ მოთხოვაში გოდერძი ჩოხელი. ასე დატოვა თვითონაც სიცოცხლე, მის მიერ განვლილ გ ზას კი „სუვერინის და სიხარულის ზემით“ უნდა მისმა პირველმა პედაგოგმა ღანა ღოლობერიძე.

შურთისა პეროვილი

გოდერძი ჩოხელი ლეგენდა სიცოცხლე-შივე იქცა. ირეალურ სამყაროში ცხოვრობდა. მეგობრებთან ხშირად უთქამს: ვაჟა-ფშაველა ღმერთებს ჩამოვარდათ მინაზე, მე კი ვაჟას ჩამოვარდი ჯიბიდან. მასთან განსაკუთრებულ სულიერ სიახლოეს გრძნობდა.

თბილისში გოდერძი ჩოხელის პირველი გამოჩენაც ძალიან ჰგავს საყვარელი პოეტის ჩამოვლას მთიდან. თეატრალური ისტოტუჭუში მისაღებ გამოცდაზე კანოს რეცენზიის ნაცვლად ლექსი დანერა. რუსული ფილმი აჩვენებს და ვერებრივ ვერ გაიგო. ბედად, გამოცდელიც ისეთი შეხვდა, რომ კანოს მიხვდა, ჩვეულებრივ მოვლენასათ რომ არ ჰქონდა საქმე. „ლექსა და ვერებრივ ირმზე, არნივზე და მგრი შვლი ნუკრიც კა გავურივ შივ — ყველა ამათგანში კი ჩემს თავს ვეულისხმობდი. სწორედ ამ ლექსმა გადაწყვიტა ჩემი ბედი. მორიგეობის ჩემს სანხავად, მთიდან ვიღაც პატარა ვაჟა-ფშაველს ჩამოსულა და კინოფილების გარჩევას გამოცდაზე ლექსა დნერს. ერთი დაბაბაისელი კაცი შემოვდა. მითხრა, მიგიღებ, ოღონდ ერთი თხოვნა მექნება — თბილისმა არ გაგაფუქოს, ყოჩად იყავი ჩემი მცხვარის ბიჭი, არ ჩაუმუხლო წუთისოფელს“, — იხსენებს გოდერძი ჩოხელი ერთ ავტობიოგრაფიულ მოთხოვაში — „ვერო, რომ აუცილებლად იქნებოდა ალდგომა“.

თუმცა მისი ყველა მოთხოვა ხომ ავტობიოგრაფიული იყო. „ბაკურხეველი ხელური“, „ვარდისფერი კაცი“, „დარდების შემგროვებელი“, „წერილი ნაკვებს...“ მისთვის

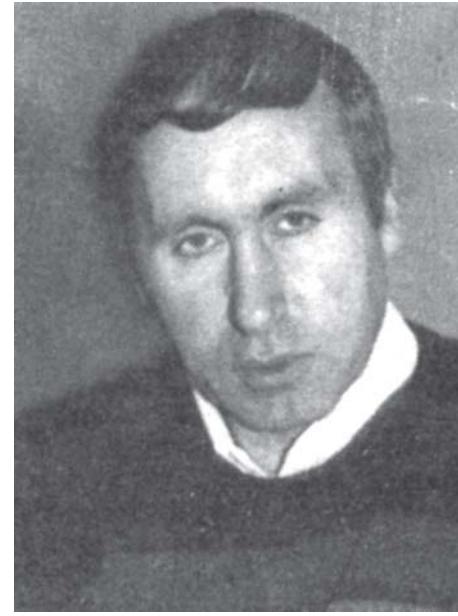
ყველა ადამიინი რომელიდაცა ნოველის, სცენარის თუ ლექსის პერსონაჟი იყო.

მართალია, ბერის გაეტება მოასწორო, მაგრმ განუხორციელებელი იდეებიც ბევრი დარჩა. ეს იყო მის სევდის ძირითადი მიზეზი, რომელიც ბოლო დროს სულ თან სდევდა.

გოდერძი ჩოხელისთვის განსაკუთრებით ძვირფასი იყო უნივერსიტეტი, სადაც მნერლის შემოქმედებით საღამო, გასულ წლს, მის გარეშე ჩატარდა. პედაგოგები, მეგობრები, მსახიობები, სტუდენტები ერთხმად აღნიშვნავდნენ, რომ მისი სახით საქართველოს დიდი შემოქმედი და მატულშვილი ჰყავდა. „გოდერძი შეუძლიდ არის, მას წამალი კი არა, მუშაბაძა სტირება“, — ამბობდა ყველა გამომსალელი, ვინც მის იცნობდა. უნივერსიტეტის რექტორმა გიორგი ხუმუში მასინ მოკრძლებული ძღვენიც გაუგზავნა უნივერსიტეტის სახელით, რამაც მწერალი ძალინ გაახარა..

„უნივერსიტეტში 1984 წელს მომინცეს შეხედრა მის შემ ერ არ განიხელება ის შეხედრით მოგრილი სითბო და სიყვარული. იმიტომ რომ უნივერსიტეტი მიმართი დიდ ტაძრად და ასე ადვილად არავის უწყობენ ამ ტაძარში შეხედრას. მაშინ „ადამიანების სევდა“ ახალი გადაღებული მქონდა და ის ვარევენ. უნივერსიტეტმა იმხელა სითბო და სიყვარული მაგილინობინა, მას შემდეგ ჩვეულებად მეცაც, აუ ვინძეზე ან რამდენ ვიყავი გაბრაზებული, უნივერსიტეტის პაბლი მოვდილი. ახლა განატრობ, ხეტავი ახლაც შემეტლის ისევ ისე დავჯდე ეზოში, ვუყურო თეთრ ტაძარს, ნარმოვადგინო გაუტეხელი ვაჟა-ფშაველა და ალვისო ძალ-ლონით. მე კი ისიც კი არ შემილია, მოვიდე და გიყუროთ, როგორ ატარებთ ჩემთან შეხედრას. თქვენს გვერდით არა ვარ, მაგარამ მანაც თქვენთან ვარ, თქვენ ხომ ჩემი სულის ნანილი ხართ. თქვენ ხომ ჩემი მომავალი საქართველო ხართ, რა ბედინება, როცა დაუსწრებლად გიხდიან საღამოს. ჩემინდა გიორგი იყოს თქვენი მფარველი. სიყვარულით თქვენი გოდერძი ჩოხელი“.

გოდერძი გამოცდაზე ლექსა დნერს. ის, რისიც ყველას ეშინოდა, ახდა: გოდერძი ჩოხელმა სულეთის კვეყანას მის შეურა. მცხეთაში, სამთავროს ეზოში წინაპართა საფლავების გვერდით დაიმკვიდრა სა-

სულეთი. მისი მეგობრები, რომლებიც მწერალი შევეველი. მისი მეგობრები, რომლებიც მწერალი შეასრულა და აცია, ასე იხსენებრნ მას:

გვივი ბერიკაშვილი, მსახიობი:

მართლა ღვთის კაცი იყო, უფლისგან დიდი ნიჭით დაჯილდოვებული, ქვეყნისთვის უამავისი სიკეთის და სიყვარულის მომტანი. უნდა ვაღიაროთ, რომ ვერ ვუპატრონეთ. მართალა, შესანიშვნავი რევაზი ჰყავდა, მაინც ბოლოდ გრძელობითავაგი იყო მეცაც საუკანის უნდა ეკუთხინა, რაც თავან ერჩია — ეწერი, გადაელო ფილმები. ნამდვილად გინესის წიგნშია შესატანი! — ისეთი არაფერო გადაულია, რომელსაც ჯილდო არ დაუშასაურებელი დეპრესია იყო მისი ავადმყოფობა, უსაქმოდ დარჩია და ეს ვერ აიტანი.

მარცი არ ვთვლი, რომ ტრაგიკულ ბედის ადამიანი იყო, მაგარამ მანაც შეხედრაზე. ის როდესაც კინოს იღებდა, არაფერო არ სტიკოდა. ახლა კინო კი არა, ერთმანის ქიშპობაზე ვართ გადასულია, რომელსაც ჯილდო არ დაუშასაურებელი დეპრესია იყო მისი ავადმყოფობა, უსაქმოდ დარჩია და ეს ვერ აიტანი.

მარცი არ ვთვლი, რომ ტრაგიკულ ბედის ადამიანი იყო, მაგარამ მანაც შეხედრაზე? ის როდესაც კინოს იღებდა, არაფერო არ სტიკოდა. ახლა კინო კი არა, ერთმანის ქიშპობაზე ვართ გადასულია, რომელსაც ჯილდო არ დაუშასაურებელი დეპრესია იყო მისი ავადმყოფობა, უსაქმოდ დარჩია და ეს ვერ აიტანი.

გოდერძი გოდერძი ჩოხელის ფასი ჯერ არ ვიცით, გავარ რამდენიმე წელი და რესიტორი, ვინც გოდერძი სამართლად და სერიოზულად გაეცნობა. ახლა გოდერძი 13 ფილმისა და 9 წიგნს, მხოლოდ მანინ შეაფასებს რეალურად, რომ ეს ყო უდიდესი მოვლენა. მე დარწმუნებული ვარ, რომ იმ ქვეყნად მას პირველად ვაჟა-ფშაველად და ალექს ბეჭი ხელს და ეტყვის:

რამაზ ჩიხავაძე, მსახიობი:

წმინდა და სულთა კაცი იყო, უფლისგან დიდი ნიჭით დაჯილდოვებული, ქვეყნისთვის უამავისი სიკეთის და სიყვარულის მომტანი. უნდა ვაღიაროთ, რომ ვერ ვუპატრონეთ. მართალა, შესანიშვნავი რევაზი ჰყავდა, მაინც ბოლოდ გრძელობითავაგი იყო მეცაც საბაზო მარცი შეასრულა და სერიული გადასულია, რაც თავან ერჩია — ეწერი, გადაელო ფილმები. ნამდვილად გინესის წიგნშია შესატანი! — ისეთი არაფერო გადაულია, რომელსაც ჯილდო არ დაუშასაურებელი დეპრესია იყო მისი ავადმყოფობა, უსაქმოდ დარჩია და ეს ვერ აიტანი.

მარცი არ ვთვლი, რომ ტრაგიკულ ბედის ადამიანი იყო, მაგარამ მანაც შეხედრაზე? ის როდესაც კინოს იღებდა, არაფერო არ სტიკოდა. ახლა კინო კი არა, ერთმანის ქიშპობაზე ვართ გადასულია, რაც თავან ერჩია — ეწერი სულთა და სამართლებრივი გადასულია, ინტელექტუალი იყო, რომელიც ეროვნულთან ერთად ზოგადაცა კონკრეტური ბეჭი ხელს და ერთად განვითარება. მაგრამ იგი ახალგაზრდობითავაგი უპირვესობის არა გადასულია, რაც თავან ერჩია — ეწერი, გადაელო ფილმები. ნამდვილად გინესის წიგნშია შესატანი! — ისეთი არაფერო გადაულია, რომელსაც ჯილდო არ დაუშასაურებელი დეპრესია იყო მისი ავადმყოფობა, უსაქმოდ დარჩია და ეს ვერ აიტანი.

მარცი არ ვთვლი, რომ ტრაგიკულ ბედის ადამიანი იყო, მაგარამ მანაც შეხედრაზე? ის როდესაც კინოს იღებდა, არაფერო არ სტიკოდა. ახლა კინო კი არა, ერთმანის ქიშპობაზე ვართ გადასულია, რაც თავან ერჩია — ეწერი სულთა და სამართლებრივი გადასულია, ინტელექტუალი იყო, რომელიც ეროვნულთან ერთად ზოგადაცა კონკრეტური ბეჭი ხელს და ერთად განვითარება. მაგრამ იგი ახალგაზრდობითავაგი უპირვესობის არა გადასულია, რაც თავან ერჩია — ეწერი, გადაელო ფილმები. ნამდვილად გინესის წიგნშია შესატანი! — ისეთი არაფერო გადაულია, რომელსაც ჯილდო არ დაუშასაურებელი დეპრესია იყო მისი ავადმყოფობა, უსაქმოდ დარჩია და ეს ვერ აიტანი.

მარცი არ ვთვლი, რომ ტრაგიკულ ბედის ადამიანი იყო, მაგარამ მანაც შეხედრაზე? ის როდესაც კინოს იღებდა, არაფერო არ სტიკოდა. ახლა კინო კი არა, ერთმანის ქიშპობაზე ვართ გადასულია, რაც თავან ერჩია — ეწერი სულთა და სამართლებრივი გადასულია, ინტელექტუალი იყო, რომელიც ეროვნულთან ერთად ზოგადაცა კონკრეტური ბეჭი ხელს და ერთად განვითარება. მაგრამ იგი ახალგაზრდობითავაგი უპირვესობის არა გადასულია, რაც თავან ერჩია — ეწერი, გადაელო ფილმები. ნამდვილად გინესის წიგნშია შესატანი! — ისეთი არაფერო გადაულია, რომელსაც ჯილდო

